MEOSZ Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
1032 Budapest, San Marco utca 76.
+36 1 388 2387, +36 1 388 2388
elnok@meosz.hu www.meosz.hu

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége elnökségének

állásfoglalása a lakás-akadálymentesítési állami támogatás új koncepciójával kapcsolatban

Szövetségünk véleménye szerint a mozgássérült emberek önálló életvitelének előfeltétele a komplex szemléletű rehabilitáció, amelynek a lakás-akadálymentesítési állami támogatás az egyik eszköze lehet. Természetesen ez csak egy innovatív, a korábbi koncepció szemléletétől merőben eltérő szemlélettel érhető el.

Magyarország elkötelezte magát a fogyatékos emberek érdekében, hogy az élet minden területén egyenlőséget teremt, és ennek érdekében mindent megtesz, hogy a fogyatékosságból eredő hátrányokat minimalizálja és megszüntesse. A CRPD aláírásával, az alaptörvényben rögzített garanciákkal és az esélyegyenlőséget biztosító hazai jogszabály megteremtésével felvállaltuk az emberi jogi megközelítésű fogyatékosságügyi szakpolitikai intézkedések megvalósítását. A MEOSZ előző javaslata ezt az emberi jogi megközelítést alkalmazta a korábbi medikális szemléletű támogatási rendszerrel szemben.

A megkapott információk alapján a munkacsoport javaslatai nincsenek összhangban ezzel a szemlélettel, a korábbi koncepció elavult szemléletét követi, és a támogatási összeg megemelésén túl nem veszi figyelembe a mozgássérült emberek, különösen a súlyosabb sérültséggel élő érintettek szükségleteit.

Amikor rendszerek, támogatási formák kialakítását célozza meg az állam, akkor köteles teljesíteni a felvállalt kötelezettségeit is, így túl kell lépnünk a medikális vagy társadalmi modelleken. Ezek a fogyatékosságról alkotott konstrukciók nem megfelelő gondolkodást és cselekvést eredményeznek. Nem támogatóak, hanem inkább akadályoznak. Nem komplex szemléletű támogató rendszert hoznak létre, hanem részmegoldásokat, melyek nem eredményorientáltak a fogyatékos emberek és az állam szempontjából sem. Ez a szemlélet az érintettek és a költségeket viselő állam számára egyaránt hátrányt okoz, hisz az erre felhasznált költségvetési források nem fognak hosszú távú és tartós eredményeket hozni. Kizárólag átmeneti és részleges megoldásokat, amelyek a felhasználó mozgássérült ember számára kevesebb akadályt jelentő, de változatlanul nem önállóságot eredményező lehetőséget teremtenek. Továbbra is beavatkozásokat fog igényelni az állam részéről, amely ismétlem: nem költséghatékony a magyar költségvetés számára sem.

Álláspontunk szerint a támogatás összegének háromszorosára való emelése avítt medikális szemléletű megoldás, és szembe megy az emberi jogi megközelítésű szükségletalapú akadálymentesítés koncepciójával.
A kevésbé súlyos esetekben a fogyatékosság mértékétől függően a munkacsoport javaslatában lévő összegnél alacsonyabb, vagy azzal azonos, esetleg némi saját forrás biztosítással a szükségletnek megfelelő akadálymentesítés valósulhat meg. Viszont az elképzelés abszolút figyelmen kívül hagyja a mozgássérültségük súlyossága miatt legkiszolgáltatottabb közösség szükségleteit.

Szövetségünk így nem tud elfogadni más megközelítést, mint a korábban megküldött anyagban megfogalmazottakat.

Számos olyan új technológia létezik, amely mindenki kényelmét szolgálja, a mozgássérült emberek számára pedig nélkülözhetetlen az önálló életvitelhez, az otthonban való maradáshoz. Vannak olyan technikák, amelyek támogató-segítő technológiák és a fogyatékos emberek önálló életvitelét segítik saját otthonukban. A súlyosan mozgássérült személyek esetében elengedhetetlenek, hisz ezek jelentik a lakáson belül mindazokat az eszközöket vagy rendszereket, melyek lehetővé teszik számukra olyan feladatok elvégzését, amelyeket egyébként nem lennének képesek végrehajtani, vagy ezeket megkönnyíti, esetleg biztonságosabbá teszi számukra azok végrehajtását. Így a szükségletalapú koncepció egyik elemét kell, hogy képezzék.

Szeretnénk felhívni a figyelmüket arra, hogy a CRPD ratifikálásával Magyarország vállalta azt a kötelezettséget, hogy a támogató–segítő technológiák területén kutatást folytat, elérhetővé teszi őket a fogyatékos emberek számára és megfelelő ismerteteket nyújt. Ez utóbbiban a MEOSZ szívesen vállal vezető szerepet.

A MEOSZ álláspontját támasztja alá a CRPD 4. cikke, amely szerint kötelezettségeink kiterjednek arra, hogy biztosítják és elősegítik valamennyi alapvető emberi jog és szabadság teljes megvalósulását valamennyi fogyatékossággal élő személy számára, a fogyatékosság alapján történő bármiféle hátrányos megkülönböztetés nélkül. Ennek érdekében a részes államok vállalják, hogy:

a) meghoznak minden megfelelő jogalkotási, közigazgatási és egyéb intézkedést a jelen Egyezményben foglalt jogok végrehajtása érdekében;

b) megtesznek minden megfelelő intézkedést, ideértve a jogalkotási lépéseket a fogyatékossággal élő személyek hátrányos megkülönböztetését tartalmazó törvények, rendelkezések, szokások és gyakorlat módosítása vagy eltörlése érdekében;

c) figyelembe veszik a fogyatékossággal élő személyek emberi jogainak védelmét és előmozdítását valamennyi politika és program során;

d) tartózkodnak minden olyan cselekedetben és gyakorlatban való részvételtől, amely nem összeegyeztethető a jelen Egyezménnyel, és biztosítják, hogy a hatóságok és közintézmények a jelen Egyezménnyel összhangban tevékenykedjenek;

e) minden megfelelő intézkedést meghoznak bármely személy, intézmény vagy magánvállalkozás által a fogyatékosság alapján történő hátrányos megkülönböztetés felszámolása érdekében;

f) kutatásokat és fejlesztéseket valósítanak meg vagy segítenek elő az egyetemesen tervezett áruk, szolgáltatások, eszközök és létesítmények vonatkozásában, a jelen Egyezmény 2. cikkében meghatározottak szerint, amelyek a lehető legkisebb változtatással és anyagi ráfordítással megfelelnek a fogyatékossággal élő személyek speciális igényeinek, elősegítve felhasználhatóságukat és használatukat, valamint elősegítik az egyetemes tervezést a szabványok és irányelvek kidolgozása során;

g) kutatásokat és fejlesztéseket valósítanak meg, vagy segítenek elő a fogyatékossággal élő személyek számára alkalmas új technológiák, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat, a közlekedést/mozgást segítő eszközök, készülékek és segédeszközök elérhetőségének és használatának előmozdítására, elsőbbséget biztosítva az elérhető költséggel járó technológiáknak;

h) hozzáférhető információkat biztosítanak a fogyatékossággal élő személyek számára a közlekedést segítő eszközökről, a készülékekről és segédeszközökről, ideértve az új

technológiákat, csakúgy, mint a segítségnyújtás, támogató szolgáltatások és szolgálatok más formáiról;

i) előmozdítják a jelen Egyezményben foglalt jogok oktatását a fogyatékossággal élő személyekkel foglalkozó szakemberek és alkalmazottak számára az e jogok által biztosított jobb segítség- és szolgáltatásnyújtás érdekében.

2. Tekintettel a gazdasági, társadalmi és kulturális jogokra minden részes állam vállalja, hogy a rendelkezésre álló erőforrásai felső határáig, és, szükség esetén, a nemzetközi együttműködés keretében, intézkedéseket tesz ezen jogok teljes megvalósításának fokozatosan történő elérése érdekében, fenntartás nélkül, a nemzetközi joggal összhangban, a jelen Egyezményben foglalt kötelezettségek haladéktalan alkalmazására.

3. A jelen Egyezmény végrehajtására irányuló jogalkotás és politikák kidolgozása és végrehajtása során, továbbá a fogyatékossággal élő személyeket érintő kérdésekkel kapcsolatos más döntéshozatali eljárásokban a részes államok szorosan egyeztetnek, amelybe aktívan bevonják képviseleti szervezeteiken keresztül a fogyatékossággal élő személyeket, ideértve a fogyatékossággal élő gyermekeket is.

Az Egyezmény az egyetemes tervezés fogalmánál leszögezi: az építészeti-belsőépítészeti megoldásokat úgy kell kialakítani, hogy azok mindenki számára hozzáférhetőek legyenek, és ez nem zárja ki a támogatott technológiák kialakítását sem. Az általunk javasolt szükségletalapú akadálymentesítési támogatás úttörő jelentőségűvé válhat, mert teljes körű önállóságot, autonómiát biztosít a fogyatékos embereknek, az ésszerű alkalmazkodás figyelembe vételével. Ehhez hátat kell azonban fordítani az „egyenmegoldásoknak”, és vállalni kell a fogyatékos személyek körüli akadálymentesítés új megoldásainak kidolgozását.

Budapest, 2016. május 11.

Kovács Ágnes
elnök